

80 let, 80 svíček, 80 institucí. ZČU si připomíná konec 2. světové války a oběti holocaustu

27.1.2025 - Kateřina Dobrovolná | Západočeská univerzita v Plzni

Zmařené životy milionů lidí během 2. světové války připomíná Mezinárodní den památky obětí holocaustu, který připadá na 27. ledna. V Zahradě vzpomínek u Staré synagogy ve Smetanových sadech v Plzni uctil památku obětí i rektor Západočeské univerzity Miroslav Lávička společně s fotografem a vyučujícím na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara ZČU Radovanem Koderou.

„Dnes jsme uctili památku obětí holocaustu a připomněli si nesmazatelnou tragédii nacistické zvůle. Nezapomenout je naší povinností – jako jednotlivců i společnosti. Vážím si toho, že můžeme zapálit jednu z 80 symbolických svíček. Nejde však jen o vzpomínku – jde také o vzkaz, že proti zlu je třeba se vždy pevně postavit. V době, kdy někteří relativizují, bagatelizují či popírají temná místa historie, musí univerzity o to důrazněji hájit pravdu, podporovat kritické myšlení a chránit hodnoty, na nichž naše společnost stojí,“ uvedl rektor ZČU.

Vznik Zahrady vzpomínek, kde leží více než dva a půl tisíce kamenů se jmény židovských obětí z Plzně a okolí, které zahynuly během nacistické okupace, inicioval Radovan Koder z Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara ZČU. Památník připravoval přibližně od září roku 2000, kdy v tzv. Pomocné synagoze v sousedství Staré synagogy organizoval popsání a uložení kamenů symbolizujících zmařené životy plzeňských Židů. Ty jsou zasazeny do navzájem oddělených polí a popsány zejména žáky a studenty středních škol. Autorem rozmístění polí byl výtvarník Petr Novák a jsou koncipovány tak, aby mezi nimi bylo možné procházet. Jména zemřelých mohli psát také jejich příbuzní a další široká veřejnost.

Kameny leží na ploše synagogy pod širým nebem. Kvůli dešti a slunci tak po čase nápisy na nich pravidelně zanikají. Radovan Koder v tom však spatřuje výhodu: *„Je to příležitost k tomu, aby si jména obětí lidé připomínali opakovaně tím, že budou tyto nápisy na kamenech obnovovat,“* řekl.

Po Praze a Brně byla Plzeň třetím českým městem, odkud byli Židé deportováni do ghetta. *„Nejprve byli v lednu roku 1942 shromážděni v sokolovně v dnešních Štruncových sadech. Jednalo se o dospělé i děti, kteří pocházeli nejen z Plzně, ale třeba i z Rokycanska, Manětínska nebo Kralovicka. Tyto osoby byly následně odvezeny do Terezína ve třech hromadných transportech označených R, S a T,“* popsal Radovan Koder. Plzeň tehdy opustilo celkem 2 604 Židů, konce války se dožilo pouhých 209.

Dalšími upomínkami nejen v Plzni jsou tzv. kameny zmizelých - Stolpersteine. Název Stolpersteine znamená „kameny, o které je třeba klopýtnout“. Ten, kdo si chce přečíst, co je na nich napsáno, musí sklonit hlavu. Tyto mosazné dlažební kostky se jmény a údaji deportovaných osob poblíž míst, kde žily, jsou rozmisťovány napříč celým územím České republiky. Dnes najdeme více než 90 tisíc Stolpersteine v celkem 26 zemích.

Mezinárodní den památky obětí holocaustu připadá na 27. ledna z toho důvodu, že právě v tento den osvobodila Rudá armáda koncentrační a vyhlazovací tábor Osvětim-Březinka. Datum slouží jako symbol osvobození všech nacistických koncentračních táborů.

<https://info.zcu.cz/80-let--80-svicek--80-instituci--ZCU-si-pripomina-konec-2--svetove-valky-a-obeti-holocaustu/clanek.jsp?id=7640>